

Metodika Lilli Nielsen

Monika Smejkalová

Specializace: VV Oftalmopedie

Lilli Nielsen

- Dánská psycholožka a speciální pedagožka
- Vyrůstala se 4 nevidomými sourozenci
- více než 40let se profesně zabývala problematikou **zrakově i kombinovaně postižených**
- Přednášela po celém světě
- Speciálně pedagogická poradkyně v Národním institutu pro nevidomé a slabozraké děti a mládež v Dánsku
- Státní vyznamenání – Rytířský řád Dannebrog (Dannebrogordenen)
- Autorka mnoha publikací a odborných článků problematice postižených

Lilli Nielsen Dr.Phil (*21. 12. 1926 †24.6.2013)

Metodika AKTIVNÍHO UČENÍ

(Active Learning)

Filozofie:

- *„Je-li dítěti poskytnuta příležitost, aby mohlo aktivně samostatně věci prozkoumat a ohledat, dítě si osvojí dovednosti, které se stanou součástí jeho osobnosti.“ (Nielsen, L., 1998)*
- Dítě se učí **z vlastních zážitků, zkušeností**
- Dítě se **samo** učí **postupné kroky** ke zvládnutí dovednosti

Uplatnění metodiky

- Kojenci a děti se **zrakovým postižením (nevidomí a slabozrací)**
- Jedinci s **kombinovaným postižením více vadami**
- Jedinci **opožďení ve vývoji**

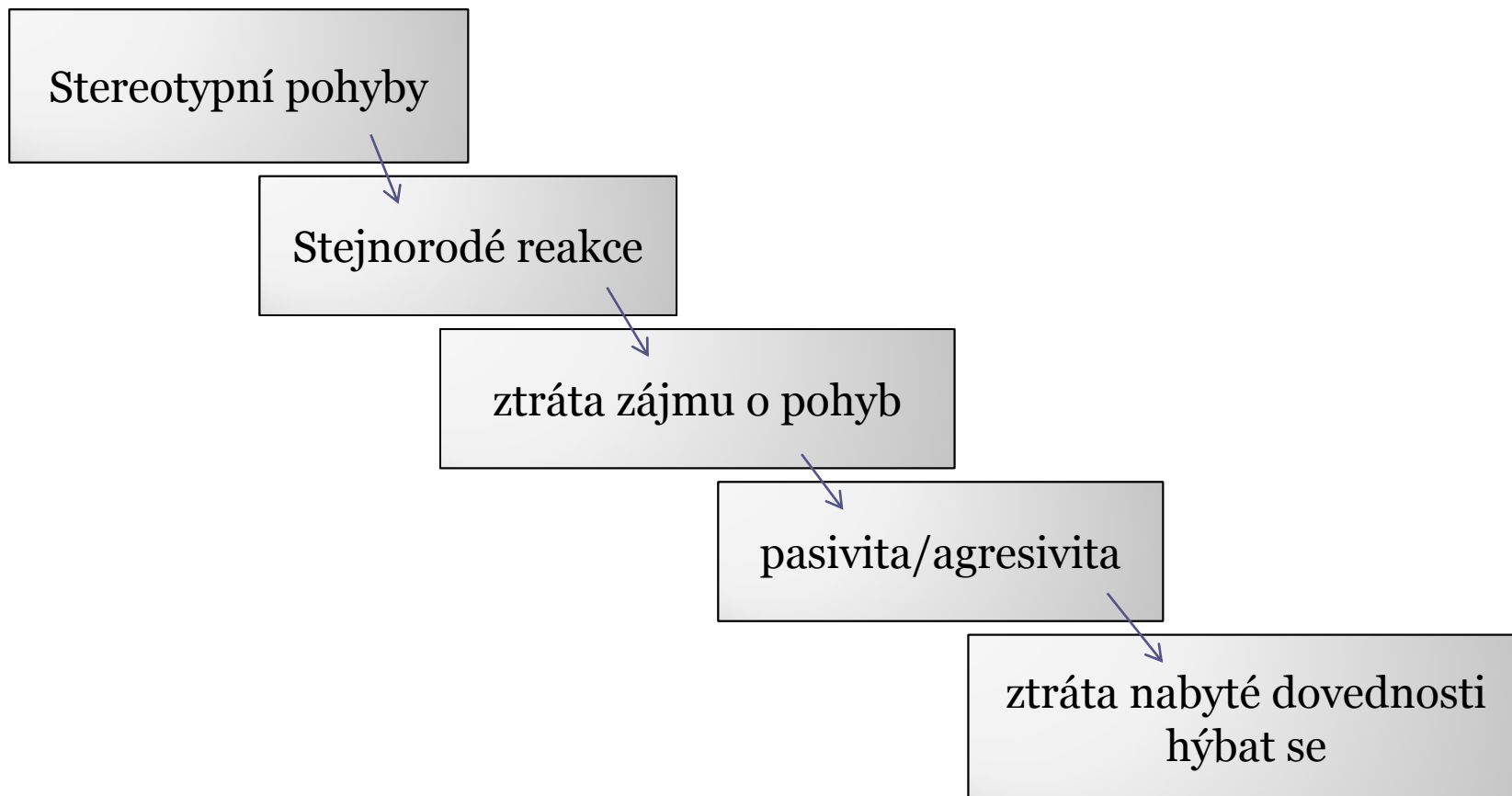
Podmínky učení

- **Vnitřní proces**
- Schopnost **hýbat se**, manipulovat s předměty (**kinematické pohyby**)
- Schopnost učit se se odvíjí od dosažené **vývojové úrovně**
- Možnost vykonávat činnost **vlastním nejvýhodnějším způsobem**
- Dostatek **času** a **možností opakovat** činnost k potvrzení téhož výsledku
- Možnost **porovnání své zkušenosti** (rozdíly, podobnosti, nové rozdílů co jsou již v paměti, třídít, zobecňovat)
- Co **nejvyrovnanější vývoj**
- Uspokojení potřeby **sdílet** vlastní zájem a **prožitky**, zážitky (**vzájemný kontakt**)

Nácvik a výuka x Aktivní učení

- Striktní zaměření na jednu činnost
 - Nabádání a vedení činnosti dospělým
 - Značné soustředění na činnost
 - Selhání nebo nedosažení požadovaných výsledků
 - Nedostatečná motivace (rodiče/ vychovatelé, dítě)
 - Hodnocení dítěte, ne metody
 - Nepřijetí dovednosti - neosvojení
 - Závislost na druhé osobě při provádění úkonu
- Učení prostřednictvím činností
 - Uspokojení vlastních potřeb
 - Využívání dovedností k dalšímu výchovnému působení
 - Dítě se samo učí kroky směřující ke zvládnutí dovednosti
 - Min. vývojová úroveň 3 let

Pohyb dítěte se zrakovým postižením

Podmínky aktivního učení

- Navázání na **vývojovou úroveň** dítěte a dovednosti, které již zvládlo
- Podnětné prostředí s **příležitostmi k učení**, kdy využívá již nabytých motorických dovedností
- Spolupráce a přístup dospělého, rozestavění předmětů

Principy metodiky

- **Každý je schopen učit se**
- **Jedinec se učí z vlastní zkušenosti**
- **Využití zvukových a taktilních podnětů**
- **Zpětná vazba**
- **Rozmanitost podnětů** a možnost srovnání
- **Zvyšování náročnosti**
- **Emocionální podpora** učení („máš na to!“, „Proč to dělá?“)
- **Sledování dítěte při hře** – nabízení aktivit v repertoáru jeho zájmů
- **Opakování a přestávky**
- **Komentování a odměna**
- **Omezit vstupování do činnosti, trpělivost**
- **Individuální přizpůsobení**

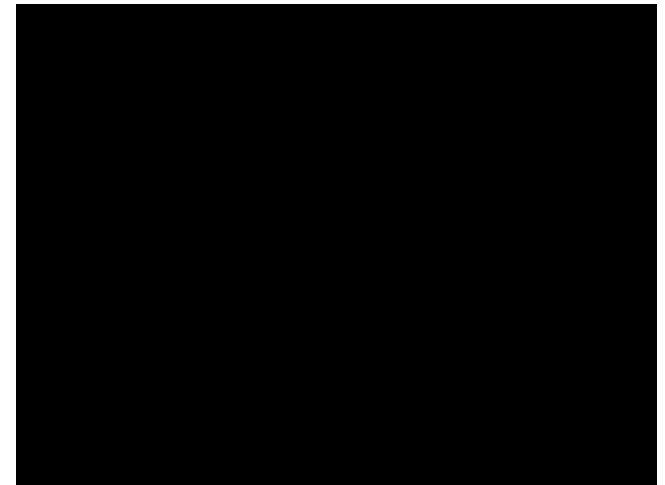
Učení vykonávání zapomenutých pohybů

- Kinematické pohyby
- Hmatové a sluchové zkušenosti
- Zrakové zkušenosti
- Čichové zkušenosti
- Pohyb rukama a prsty
- Pohyb nohama a chodidly
- Pohyb ústy
- Pohyb hlavou

Specifické pomůcky

- **Little Room**
- **Hmatová deska** (Scratching Board)
- **Dírkovaná deska** (Position Board)
- **Pružinová deska** (Essef Board)
- **Podpůrná lavice** (Support Bench)
- **Hrací skříňka** (Sound Box)
- **Manipulační knížka** (Activity Book)
- **Závěsná síť „HOPSA-dress“**
- **Sklopná deska** (Tipping Board)
- **Resonanční deska** (Resonance Board)
- **Pás/vesta se suchým zipem** (Velcro Belt/Vest)
- **Nízký stolek** (Low Table)

Little Room

- https://www.youtube.com/watch?v=X7_S4dfN_-U

Little Room - pokojíček

- tvar krychle bez jedné z bočních stěn a podstavy
- dítě v něm leží
- vnitřní plochy stěn opatřeny různými povrchy – hmatová stimulace
- na stropě připevněny různé předměty (i ozvučené) zavěšené na gumě – hmatová zraková, i sluchová stimulace
- Možnost **pochopit, prozkoumat, porovnat, ohmatat, oddělit** objekty
- Rozvoj **sluchových dovedností**: povědomí o zvuku, lokalizace zvuků, příčinná souvislost zvuků

pohyb, prostorová orientace ve vztahu k
tělu dítěte

Hmatová deska (Scratching Board)

- Pevná deska (karton, lepenka, sololit)
- Zraková, hmatová, sluchová stimulace
- Aktivizace
- Rozvoj a navození kinematických pohybů

Dírkováná deska (Position Board)

Podpůrná lavice (Support Bench)

- Dostatečná vzdálenost od země (individuálně dle dítěte)
- Samostatný pohyb horních i dolních končetin – koordinace pohybů
- Poloha na břiše, podpora hrudníku a boků
- Pro děti, které ještě nedokážou sedět bez opory
- Opatrné zvykání na polohu

Podpůrná lavice (Support Bench)

Pružinová deska (Essef Board)

- pohyb nohou, posilování svalů, pohybový zážitek (vibrace, změna polohy)
- na podlaze či připevněná na zeď

Způsoby použití:

- Na zádech
- Na břicho přímo/s podpůrnou lavicí
- Vsedě přímo/vedle desky/na židli
- Vstoje přímo/skákání
- Vsedě nebo vleže v houpací síti
- jinak

Pružinová deska (Essef Board)

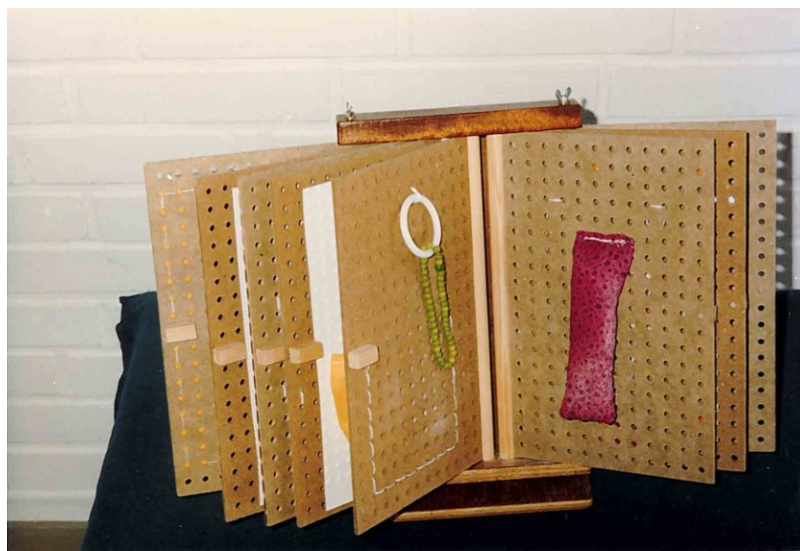
Hrací skříňka (Sound Box)

- Krabička v níž je uschován magnetofon
- Stiskem víčka lze spustit/vypnout hudbu, obměna skladeb
- Vibrace a zvuky jako následek **jeho vlastní** aktivity
- Pod ruce, chodidla, hlavu

Manipulační knížka (Activity Book)

- Stojící kniha
- Dítě může samo otáčet
- Na každé stránce aktivní prvek
- Možnost vybrat si, číst samo

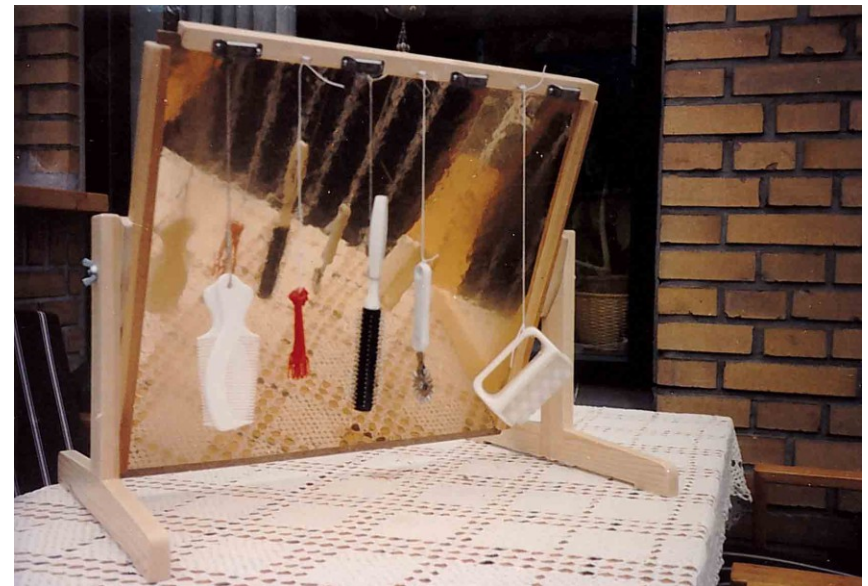
Závěsná síť „HOPSA-dress“

- Schopnost samostatné lokomoce
- Samostatný pohyb
- Vlastní iniciativa pohybu

Tipping Board (sklopná deska)

- Různé druhy pozadí
- Snadné rozpohybování předmětů
- Lepší dosah k předmětům

Rezonanční deska (Resonance Board)

- 4mm překližka
- 150x150 (120x120)
- Obruba 2x2 cm (rezonance)
- Prostor mezi zemí a deskou (izolační vlastnost)

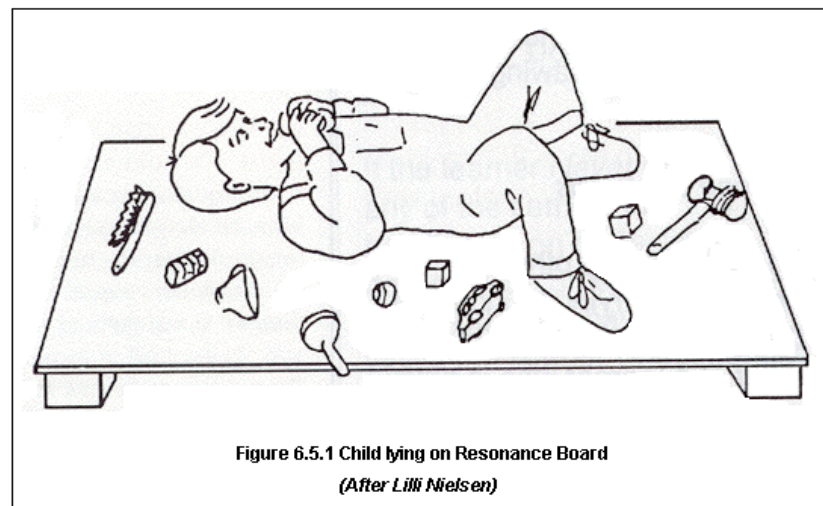

Figure 6.5.1 Child lying on Resonance Board
(After Lilli Nielsen)

Pás/vesta na suchý zip (Velcro belt/vest)

- Pohyb ve středové linii těla
- Pohyb prstů
- Volba aktivita/neaktivita
- Využití v každodenním režimu
- Lze regulovat obvod

Nízký stolek (Low Table)

- Pro nácvik sezení a hraní si u stolu bez opory
- Těsně nad nohama dítěte
- Zvýšená obruba
- Snadné nalezení předmětů
- Proužky ze suchého zipu

Další pomůcky

- Harfička (Harp)
- Brnkací deska (Sensitar)
- Houpací síť Poten
- Gumička s knoflíky (Buncher)

Shrnutí

Dítě samo je odborníkem na své rané učení (přirozená schopnost)– dospělý musí odhalit způsob podpory takového učení a využívat trpělivosti k tomu, aby se dítě učilo z vlastní zkušenosti.

Jedinec musí mít zajištěn přísun dostatku příležitostí k učení.

Aktivní učení vychází z vývoje zdravých dětí a z předpokladu, že každé dítě je schopné učit se.

Vývoj vlastní identity a nezávislosti je v popředí zájmu metodiky Lilli Nielsenové.

Dotazy a diskuze

Literární a elektronické zdroje

- NIELSEN, Lilli. *Učení zrakově postižených dětí v raném věku*. Čes. vyd. 1. Překlad Gisela Kubrichtová. Praha: ISV, 1998, 119 s. Speciální pedagogika (ISV). ISBN 80-858-6626-9.
- *Pedagogicko-psychologické poradenství a intervence v raném a předškolním věku u dětí se speciálními vzdělávacími potřebami*. 1. vyd. Editor Dagmar Opatřilová. Brno: Masarykova univerzita, 2006, 292 s. ISBN 80-210-3977-9.
- VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Vyd. 5., rozš. a přeprac. Praha: Portál, 2012, 870 s. ISBN 978-802-6202-257.
- OPATŘILOVÁ, Dagmar. *Metody práce u jedinců s těžkým postižením a více vadami*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, c2005, 146 s. ISBN 8021038195.
- *Lilli Works* [online]. © 2014 LilliWorks [cit. 2014-10-20]. Dostupné z: <http://www.lilliworks.com/>
- *Lilli-Nielsen-Schule* [online]. Kiel, 2013 [cit. 2014-10-20]. Dostupné z: <http://www.lilli-nielsen-schule.de/>

Zdroje obrázků

- <http://www.ssc.education.ed.ac.uk/resources/vi&multi/vfdh/vfdch7s10.html>
- <http://lifewithbecks.blogspot.cz/2010/11/active-learning.html>
- <http://stepanvanek.webnode.cz/products/stepankovo-hmatova-deska/>
- <http://lifewithbecks.blogspot.cz/2010/11/active-learning.html>
- <http://www.ssc.education.ed.ac.uk/library/idebanken/idea41.html>
- <http://lifewithbecks.blogspot.cz/2010/11/active-learning.html>
- http://www.touch-hh.de/touch_neu/xtcommerce/product_info.php?info=p65_-Essef-Board---Federbrett-.html
- <http://lifewithbecks.blogspot.cz/2010/11/active-learning.html>
- http://www.touch-hh.de/touch_neu/xtcommerce/product_info.php?info=p65_-Essef-Board---Federbrett-.html
- <http://blindenschule-dueren.homepage.t-online.de/Berichte/10Spende-supportbench.html>
- <http://www.honziksana.estranky.cz/clanky/rehabilitace/rehabilitacni-pomucky.html>
- http://en.wikipedia.org/wiki/Lilli_Nielsen
- <http://www.ssc.education.ed.ac.uk/library/idebanken/idebanken124.jpg>
- <http://www.ssc.education.ed.ac.uk/resources/vi&multi/lilli/lillihome.html>
- <http://www.ssc.education.ed.ac.uk/resources/vi&multi/vfdh/vfdch6s5.html>

Děkuji za pozornost !